คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

Quality of Life of the People in Donmueang Community Area,Bangkok Metropolitan Administration

สุชาติ ทะเลลึก รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี
นักศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ตัวอย่าง คำนวณด้วยสูตรยามาเน่ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 25 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพพนักงานบริษัท

2. คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.28, S.D. = .585) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านโครงการภายในชุมชน ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = .761) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.42, S.D. = .687) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = .705) ด้านจิตใจ ($\bar{X}$ = 3.16, S.D. = .749) และด้านสุขภาพกาย ($\bar{X}$= 3.08, S.D. = .682)

ความสำคัญ: คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were to study the level of quality of life of the people in Donmueang Community Area, Bangkok Metropolitan Administration. The samples used in this research were 400 members, including people who had lived in the community for 5 years or more, as specified by using for the Yamane formula. The data collecting by questionnaire and statistics used in this analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of this research found that:

1 . Individual of people in Donmueang Community Area, Bangkok Metropolitan Administration,
most of them were female, aged 25 – 40 years, from bachelor degree and worked mostly in company employees.

2. Quality of life of people in overall were moderate level ($\bar{X}$ = 3.28, S.D. = .5 8 5). When considering in each aspect in descending order were project within the community ($\bar{X}$ = 3.45, S.D. = .761), environment ($\bar{X}$ = 3.42, S.D. = .687), social relation ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = .705), psychological side ($\bar{X}$ = 3.16, S.D. = .749), and physical health ($\bar{X}$ = 3.08, S.D. = .682) respectively.

Keywords: Quality of Life of the People, Donmueang Community Area, Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะทางด้านวัตถุ ทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตแก่พลเมือง รวมถึงการส่งเสริมทางด้านร่างกาย และสภาพจิตใจ เป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนมีมานาน โดยเฉพาะในต่างประเทศ เป็นการยืนยันถึงความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันจะนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงหรือวางนโยบายของประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ สำหรับประเทศไทยให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลัก เห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เป็นต้นมา มีแนวทางพัฒนาบนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และได้กำหนดวิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็ง และมีศักยภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยที่ยั่งยืน” ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2559)

สำนักงานเขตดอนเมือง คือหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลประชาชนในพื้นที่ ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ภายใต้การกำกับดูแลของกรุงเทพมหานคร สำหรับพื้นที่เขตดอนเมือง มีประชากรทั้งสิ้น 107,021 คน มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับหกของกรุงเทพมหานคร ชุมชนในเขตดอนเมืองมีชุมชนทั้งหมด 95 ชุมชน แบ่งออกเป็น 3 แขวง ได้แก่ 1) แขวงดอนเมือง จำนวน 51 ชุมชน มีพื้นที่ 10.605 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนบ้าน 38,948 หลัง จำนวนประชากร 82,668 คน 2) แขวงสีกัน จำนวน 29 ชุมชน มีพื้นที่ 11.534 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนบ้าน 28,231 หลัง จำนวนประชากร 63,890 คน และ 3) แขวงสนามบิน จำนวน 15 ชุมชน มีพื้นที่ 14.664 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนบ้าน 10,041 หลัง จำนวนประชากร 23,463 คน ซึ่งคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่เขตดอนเมืองให้ความสำคัญ เมื่อพิจารณาจากวิสัยทัศน์ของ สำนักงานเขตดอนเมืองที่กำหนดไว้ว่า “คุณภาพชีวิตดี มีความปลอดภัย ลดปัญหาการจราจร ดอนเมืองสะอาด” จากข้อมูลพบว่าเขตดอนเมืองมีปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิตของประชากรในด้านต่าง ๆ (สำนักงานเขตดอนเมือง, 2563)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัย “เรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” เพื่อหาคำตอบว่าจะมีแนวทางใดที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในเขตดอนเมือง โดยศึกษาในประเด็นปัญหา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านโครงการภายในชุมชน จากที่ผู้วิจัยเป็นข้าราชการสำนักงานเขตดอนเมือง มีความสนใจและติดตามปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่เขตดอนเมือง มาเป็นระยะเวลา 2 ปี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าสาเหตุของคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง มาจากปัจจัยอะไรบ้างซึ่งข้อค้นพบจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมืองกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านประชากร โดยศึกษาเฉพาะประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย แขวงดอนเมือง แขวงสีกัน และแขวงสนามบิน จำนวนประชากรรวม 170,021 คน

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

WHO (1998: 17 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ เรืองขจร, 2554: 15) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้หรือความเข้าใจของปัจเจกบุคคลที่มีต่อสถานภาพชีวิตของตนเอง ตามบริบทของวัฒนธรรมและค่านิยมที่ใช้ชีวิตอยู่และสัมพันธ์กับเป้าประสงค์ ความคาดหวัง มาตรฐาน ความกังวลสนใจ ที่มีต่อสิ่งต่างๆ คุณภาพชีวิตเป็นมโนมติที่มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมเรื่องต่างๆ ที่สลับซับซ้อนได้แก่ สุขภาพทางกาย สภาวะทางจิต ระดับความเป็นตัวของตัวเอง ความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทางสังคม ความเชื่อส่วนบุคคล และสัมพันธภาพที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

กลุ่มองค์การอนามัยโลก (The WHO Group) ได้นำเสนอ WHOQOL-100 เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตที่เป็นสากล สามารถนำไปใช้ในประเทศต่างๆได้อย่างไม่จำกัดทั้งในด้านภาษาและวัฒนธรรมซึ่งในประเทศไทย กรมสุขภาพจิต (กิติกร มีทรัพย์, 2537, อ้างถึงใน สุวัฒน์ มหัตนิรันดร์กุล และคณะ, 2540: 21) ได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยและหาความถูกต้องทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทยและภาษาอังกฤษแปลกลับไปเป็นภาษาอังกฤษอีกครั้ง และ เยาวลักษณ์ กลิ่นหอม (2540: 21) ได้นำเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต WHOQOL-100 ฉบับภาษาไทยที่แปลไว้นั้นมาใช้หาคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยจิตเวทที่พาผู้ป่วยมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่ หาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธ์อัลฟ่าครอนบาคได้เท่ากับ 0.89 และในปีเดียวกันกลุ่มองค์การอนามัยโลก (The WHO Group) ได้พัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อโดยใช้วิธีการทางสถิติวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เหลือเพียง 26 ตัวชี้วัด โดยข้อคำถามในฉบับย่อเป็นคำถามที่มีอยู่ในฉบับ 100 ตัวชี้วัด ซึ่งให้นิยามคุณภาพชีวิตว่า เป็นสถานะความเป็นอยู่ที่ดีของร่างกาย จิตใจ และสังคม การรับรู้คุณภาพชีวิตของบุคคลนั้น วัฒนธรรมและค่านิยมจะส่งผลกับเป้าหมายและความคาดหวังเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพชีวิต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา “คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้นำแนวคิดขององค์การอนามัยโลก (The WHOQOL Group, 1994) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสุขภาพกาย 2. ด้านจิตใจ 3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 4. ด้านสิ่งแวดล้อม และ 5. ด้านโครงการภายในชุมชน ดังนี้

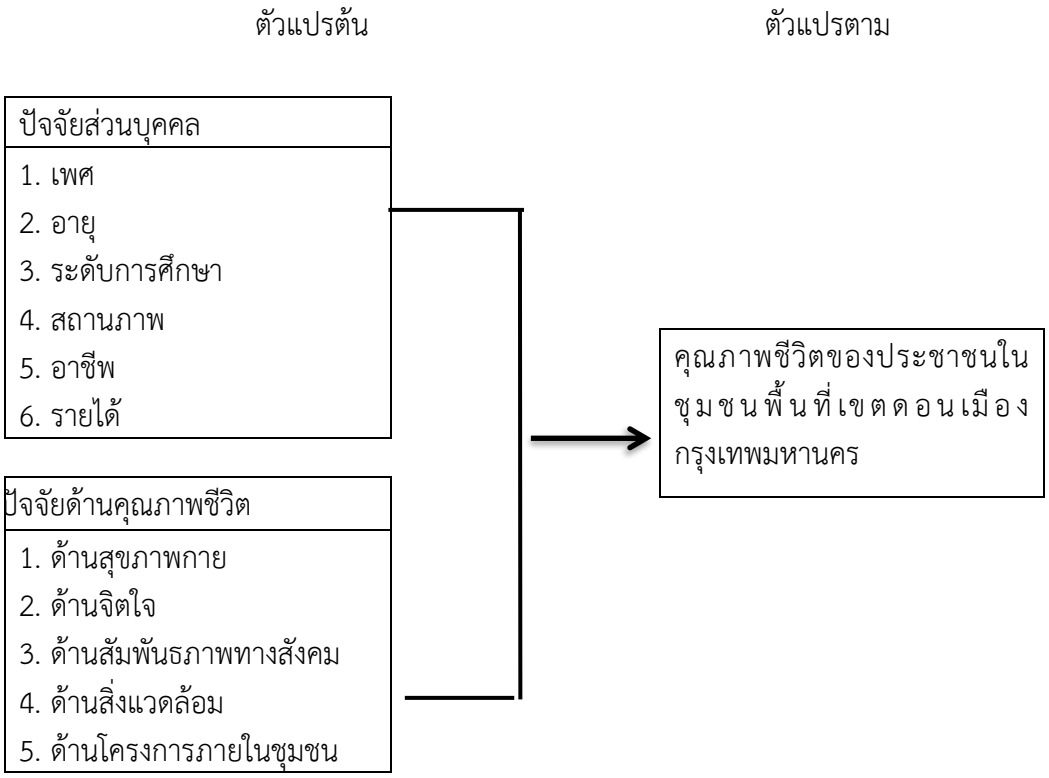

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง พื้นที่เขตดอนเมือง มีชุมชนทั้งหมด 95 ชุมชน แบ่งออกเป็น 3 แขวง ได้แก่ 1) แขวงดอนเมือง จำนวน 51 ชุมชน มีจำนวนประชากร 82,668 คน 2) แขวงสีกัน จำนวน 29 ชุมชน มีจำนวนประชากร 63,890 คน และ 3) แขวงสนามบิน จำนวน 15 ชุมชน มีจำนวนประชากร 23,463 คน มีประชากร ทั้งสิ้น 170,021 คน (สำนักงานเขตดอนเมือง, 2563)

ประชากร: การศึกษาครั้งนี้มีประชากรเป้าหมายคือ ประชาชนในเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 399. 06 คน

กลุ่มตัวอย่าง: เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่หน่วยแต่ละหน่วยของประชากรถูกสุ่มเลือกมาเป็นตัวอย่างเท่ากัน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง “คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. สถานภาพ 5. อาชีพ และ 6. รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดตามแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI)

จำนวน 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 46 ข้อคำถาม โดยแยกเป็นแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านสุขภาพกาย ข้อคำถาม จำนวน 26 ข้อ

2. ด้านจิตใจ ข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

4. ด้านสิ่งแวดล้อม ข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

5. ด้านโครงการภายในชุมชนข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

ระดับการให้คะแนน

ระดับ	คะแนน
ไม่เลย	1
เล็กน้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

โดยกำหนดค่ามาตราวัดประเมินค่า ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	เล็กน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	ไม่เลย

บุญชม ศรีสะอาด (2535: 99)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ที่ใช้ในการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น มี 2 ส่วนได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. สถานภาพ 5. อาชีพ และ 6. รายได้

2. ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านโครงการภายในชุมชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ “คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร”

การวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

ข้อมูลส่วนตัวของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0

2. ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 40 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมามีอายุ 41-60 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ

3. ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 รองลงมามีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

4. ประชาชนส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา มีสถานภาพสมรส จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 ตามลำดับ

5. ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 100 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.0 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 ประกอบอาชีพลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0 ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

6. ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมามีรายได้ตั้งแต่ 15,000 – 20,000 บาท จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0

ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่

คุณภาพชีวิตของประชาชน	ลำดับค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับคุณภาพชีวิต
1. ด้านสุขภาพกาย	5	3.08	.682	ปานกลาง
2. ด้านจิตใจ	4	3.16	.749	ปานกลาง
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	3	3.27	.705	ปานกลาง
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	2	3.42	.687	ปานกลาง
5. ด้านโครงการภายในชุมชน	1	3.45	.761	ปานกลาง
รวม		3.28	.585	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ด้านภาพรวม พบว่าประชาชนมีคุณภาพชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .585 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านโครงการภายในชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .761

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .687

3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .705

4. ด้านจิตใจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ.749

5. ด้านสุขภาพกาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .682 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน 17 คน ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของประชนในชุมชนได้ ดังนี้

1. ด้านสังคม

1.1 มีการจัดตั้งกลุ่มทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อบรรเทาผลกระทบของปัญหาสังคม เช่น อาสาสมัครระวังยาเสพติด เพื่อช่วยป้องกันยาเสพติดไม่ให้เข้ามาในชุมชน

1.2 มีกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) ที่ให้บริการเชิงรุก ทำให้ผลการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขสามารถครอบคลุมในพื้นที่รับผิดชอบ และสามารถให้ผู้รับบริการด้านสาธารณสุขสามารถเข้าถึงระบบบริการสุขภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

1.3 มีการส่งเสริมให้เกิดจิตอาสาในชุมชนในการช่วยกันดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 มีการส่งเสริมพัฒนาให้ความรู้และส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนในชุมชนให้มีรายได้เพียงพอและทั่วถึง

2.2 มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีทำให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพเสริมได้เพิ่มขึ้น เช่น ตลาดออนไลน์ ค้าขายออนไลน์ เป็นต้น รวมทั้งช่องทางการตลาดมากขึ้น

2.3 มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน

3. ด้านสาธารณูปโภค

3.1 มีการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภค

3.2 มีการพัฒนาสาธารณูปโภคร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน

4. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม/โครงการของชุมชน

4.1 จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในทุกกลุ่มวัย โดยส่งเสริมให้มีผู้นำทางธรรมชาติทุกกลุ่มวัย เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาชีวิตประชาชนในชุมชนครอบคลุมทุกวัย

4.2 ส่งเสริมช่องทางการเข้าถึงภาครัฐ และภาคเอกชน ในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

5. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง/ครอบครัวชุมชน

5.1 ส่งเสริมกิจกรรมการสร้างวินัย และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างแรงจูงใจผ่านกิจกรรมเชิดชูเกียรติ และการเผยแพร่บุคคลดีเด่นผ่านสื่อต่าง ๆ

อภิปรายผล

การวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยมี ประเด็นสำคัญที่นำมาเสนออภิปรายผล ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วินัย อ่ำดวง (2552) ศึกษาเรื่อง "คุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพาน-สาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ" ผลวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง ในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม สภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนบุคคล วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา COVID-19 มีส่วนทำให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนมีความเปลี่ยนแปลง จึงทำให้ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนออกมาในระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยสามารถแยกวิเคราะห์รายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพกาย คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ พัชรี หล้าแหล่ง(2556) ศึกษาเรื่อง "การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้" ผลวิจัยพบว่า "คุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ ด้านสุขภาพกาย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องประชาชนในชุมชนมีความพึงพอใจในตนเองในด้านสุขภาพกาย แต่อาจจะมีปัญหาสุขภาพอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัว

1.2 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ปกรณ์ วามวาณิชย์ (2553) ศึกษาเรื่อง "คุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลวารินชำราบ และตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี" ผลการวิจัยพบว่า ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีความพึงพอใจในชีวิตเมื่ออยู่ในชุมชน แต่สถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวและชุมชนที่อาจทำให้บางส่วนเกิดความวิตกกังวล

1.3 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับนิรันดร์ แซ่แต้ (2555) ศึกษาเรื่อง "คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนโชคดี เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีความพอใจที่จะผูกมิตรหรือร่วมทำกิจกรรมในชุมชน พอใจในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงได้รับการส่งเสริมจากอาสาสมัครและสำนักงานเขต แต่อาจมีบางส่วนไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นเนื่องจากปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ปกรณ์ วามวาณิชย์ (2553) ศึกษาเรื่อง "คุณภาพชีวิตจากมุมมองที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน" ผลการวิจัยพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกว่า

เรื่องราว ข่าวสารจากสำนักงานเขตดอนเมือง มีผลทำให้มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในชุมชน แต่บางส่วนอาจไม่ค่อยมีโอกาสผ่อนคลายความเครียดจากสิ่งแวดล้อมในชุมชน เนื่องจากประชาชนในชุมชนบางส่วนเป็นชุมชนแออัดที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

1.5 ด้านโครงการภายในชุมชน คุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางไม่สอดคล้องกับรุ่งอรุณ ละคำมา (2557) ศึกษาเรื่อง "คุณภาพชีวิตของประชาชนตอนกลางลุ่มแม่น้ำอิงด้านความมั่นคง ในการดำเนินชีวิตในครอบครัวและชุมชน" ผลการวิจัยพบว่าด้านโครงการภายในชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งในความคิดเห็นของผู้วิจัยอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากประชาชนในชุมชน มีความคิดเห็นว่าโครงการที่ทางสำนักงานเขตดอนเมืองจัดขึ้นเกิดประโยชน์กับประชาชนในชุมชนแต่อาจมีบางส่วนต้องการเปลี่ยนแปลงโครงการในชุมชน เนื่องจากสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0

ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ระดับ คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ในภาพรวม พบว่า ประชาชนมีคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .585 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านโครงการภายในชุมชน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .761

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .687

3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .705

4. ด้านจิตใจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .749

5. ด้านสุขภาพกาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .682

โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านโครงการภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตใจ และด้านสุขภาพกาย ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

นิรันดร์ แซ่แต้. (2555). **คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนโชคดี เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **หลังการวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์

ปกรณ์ วามวาณิชย์. (2553). **คุณภาพชีวิตของประชาชน กรณีศึกษาตำบลวารินชำราบและตำบลแสนสุข อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). **การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้.** รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รุ่งอรุณ ละคำมา. (2557). **แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในครัวเรือนตำบลลำพยนต์ อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วินัย อ่ำดวง. (2552). **คุณภาพชีวิตของประชาชนชาวชุมชนสะพานสาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ-ธนบุรี.

สำนักงานเขตดอนเมือง. (2563). **ข้อมูลทั่วไปของเขตดอนเมือง.** [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: https://www.bangkok.go.th. (วันสืบค้นข้อมูล: 11 สิงหาคม 2563).

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564).** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

The WHOQOL Group. (1994). “ Development of the WHOQOL: Rationale and Current Status”. **International Journal of Mental Health** 23(3): 24-56.